

Kö: 1 ex. Strö, Köping, 16.1 (Leo Maktinen).
Sa: 1 ex. Fläcksjön, 28.2 (Markus Rehnberg).
Sir: 1 ex. Surahammar, Sura, 28.1 (M. Leppälampi).
 1 ex. Låsjövik, Sura, 9.12 (Kim Lilj).
Lf: 1 ex. Storåbådet, Lindsås, 4.1 (Andreas Sandberg).
 1 ex. Frövåfors, Näsby, 8.1 (Ulla Wallin).
 1 ex. Lindsåsberg, Lindsås, 9.1 (Pär Jacobs-son).

1 ex. Frövi, Näsby, 17.1 (Tomas Haraldsson, Jan-Erik Malmstigen).
 1 ex. Storbron, Fellingsbro, 3.12 (Björn Lindberg).
 1 ex. Prästryggen, Näsby, 15.16.12 (Eie Ryländer).
Hä: observerad Grythyttvikens, Grythyttan, 17.2 och 19.2 (gm Gundie Persson).
 Antalet häckande par och lokaler ligger i nivå med

Purpurhägarna vid Gnien

Hösten 1995 uppträdde två olika Purpurhäger vid sjön Gnien i Rammäs. Med bakgrund av artens utbredning kunde man förvänta sig fler fynd i Sverige. Dess tillbakadragna vanor borgar dock för att den alljämt är en förstaklassens raritet i Sverige. I Västmanland var detta 2:a och 3:e fyndet.

Roland Waara, Sören Larsson

Fredagen den 25 aug 1995 kör jag förbi Höghymaden, Rammäs, som jag ofta brukar under vår och höst på väg till och från arbetet. Dessa stopp har med tiden gett många roliga och fantastiska observationer. Detta skulle visa sig vara ett sådant. Jag anländer plattformen 07.40. Vädret är klart och varmt, ca +18° och det blåser en svag vind. Jag börjar spana med handkikare (10x), går snabbt över området och tar sedan tubikikaren (30x) för en noggrannare koll. I södra ändan av maden, vid övergången till sådesfältet, får jag syn på en grupp hägrar. Det är både adulta och juvenila fåglar. Bland dem står en häger som klart avviker från de andra. Den är mörkare och har svarta ränder på huvud och hals. Den står med indragen hals och vrider ibland på huvudet. Redan vid första anblicken får "purpurhäger" genom huvudet. Då jag inte sett denna art tidigare och saknar fågelbok, beslutar jag efter 10 minuter att åka till arbetet. Där konsulterar jag Lars Jonssons Fåglar i Europa. Jag är tillbaka vid Höghymaden 8.25. Hägern är då kvar på i stort sett samma ställe. Jag kan nu konstatera att min första gissning är rätt! Jag gör här en kort beskrivning av fågeln.

Fågeln är mindre och ovanvidan mörkare grå (blågrå) än hos vanliga häger (*Ardea cinerea*). Under sidan är väldigt mörk, som jag ser fågeln sittande framifrån. Huvud och halssidan har en gulbrun grundfärg. När den ibland sträcker på halsen ser man en svart rand på sidan, vilken löper ihop med ränderna i ansiktet. Näbben är stor och har en gul-gulgrön färg. Av färg och teckning att döma bestämmer jag detta till en adult purpurhäger (*Ardea purpurea*).

Efter ca 20 minuter måste jag så lämna Höghymaden och min första purpurhäger för att återvända till arbetet.

Roland Waara

Purpurhägern fångad på

bild av en av författarna. Dock i Barathpur, Indien. Foto: Sören Larsson

Gjorde ö.h.t. ett såvligt intryck. Arne Persson anlände och i över tre timmar fick vi vänta på att få se hägern flyga. Den flög då rakt emot oss och visade upp gula vingknogar och landade blott 100 m från oss. Stämningen på plattformen kanske var orsak till att den snart lättade igen och försvann i ett ödke.

Morgonen efter - sön 3 sep - kl 07.30 såg RL och JO en purpurhäger flygande lämna Gnien österut. Förutom färg och uppträdande var purpurhägarna mindre än gråhägarna. De hade också en annan ansiktsprofil med lägre panna och ljusare samt rak undernäbb. Halsen föreöll också betydligt smalare och proportionellt längre.

Sören Larsson

Fotnot: I Västmanland har arten påträffats blott en gång tidigare, 1 ex. Malmön, Köping 1981. Arten är allmän i södra Europas vegetationsrika sumpmarker ända upp till Holland i väster och Polen i öster.

fjölårets. Majoriteten av paren är knutna till Mälaren. Antalet par på den viktigaste häckningslokalen Flottgrundet fortfarande ganska stabilt, med över 90-talet par, sedan 1990. Ökar i V-ås kommun 1 ex på Stavsholmskäret från ca. 10 par 1994 till 42 par 1995.

Purpurhäger *Ardea purpurea*
Sir: 1 ad. Gnien, Rammäs, 25.8 (Roland Waara)** och 27.8 (Sören Larsson, Ralf Lundmark)**. 1 2k Gnien 2-3.9 (Sören Larsson, Ralf Lundmark, Jan Osterberg)**.
 Andra och tredje fynden i Västmanland

Svart stork *Ciconia nigra* (1 ex., 1 ex.)
Lf: 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 15.9 (Eie Ryländer).

Vit stork *C. ciconia* (2 ex., 3 ex.)
Vå: 1 ex. Grevinge, Ista, pr.6 (notis i Vestmanlands Läns Tidning).

Lf: 1 ex. Rymninge, Fellingsbro, 28.5 (gm Bo Dahlström).
 1 ex. Fällnsitra, Ramsberg, 13-14.6 (Andreas Sandberg m. fl.).

Knölsvan *Cygnus olor* (17 H, 12 H)
 De tolv konstaterade häckningarna har rapporterats från Västerås (2), Kungsör (1), Sala (1), Surahammar (1), Lindsås (2), Norberg (1), Ljusnarsberg (3) respektive Hallefors (1).
 Vinterfynd: *Vå:* 5 ad. + 1 juv. Västeråsfljärden, Lundby, 3.12 (Pentti J. Tatti m. fl.).
 18 str. Fagerön, Ångö, 31.12 (Richard Lager, Pentti J. Tatti).
Kö: 2 str. Gisslarbo, Kolsva, 19.2 (Kurt Lindström)

Ar: 1 ex. Hjälmaren vid Hallarna, Arboga, 1.12 (Kurt Lindström).

Sir: 2 ex. Kolbäckån vid Heden, Rammäs, 6-27.1 (Sören Larsson, Ralf Lundmark).
 2 ex. Kolbäckån vid Seglingsberg, Rammäs, 21-28.2 (Thomas Forsberg).
 1 ex. Kolbäckån vid Rammäs 22-25.2 (Gudrun Lager, Ralf Lundmark).

Lf: 1-2 ex. Loppholmarna, Lindsås, 1-15.1 (Andreas Sandberg m. fl.).
 1 juv. Kvarnforsen, Storå, Lindsås, 19.1 (Jan Gryth).
 2-4 ex. Arboågan vid Sjömosjön och Västvalla, Fellingsbro, 17-24.2 (Sven-Olof Eriksson m. fl.).
 1 ex. Varingen vid Hinseberg, Näsby, 21.2 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg).
 2 ex. Loppholmarna 1.12 (Andreas Sandberg).
 2 ex. Sjömosjön 11.12 (S-O Eriksson).
Sö: 2 ad. + 1 juv. Ytternålsjön, Gunnilbo, 1.12 (Kurt Lindström).

Hä: 2 ad+5 juv. överintrade i Grythyttvikens, Grythyttan (Mats Trillkott).
 3-4 ad Grythyttv. 19-26.2 (M Trillkott).
 4 ad. Grythyttv 11.12 (M Trillkott).

Arten tolv häckningar är i nivå med fjölårets. Arsen är numera ganska ovanlig som häckfågel i landskapet.